

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Pedroya sîrîrî kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan to' nîtaruma'tî'san innape iku'to' to'ya wenai. Inkamoro yenpenatanîpî'pî Pedroya anî' pe to' wanî. Paapa, tamî'nawîronkon yentainon munkî pe pu'kuru to' wanî. Moropai maasa kure'ne morî yapisî to'ya kupî Paapa winîpai. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî, tîiko'mamîkon pîkîrî. Moropai morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, kai'ma to' yeurîma'pî Pedroya sîrîrî kaareta pî'.

¹ Uurî Pedro, Jesus Cristo naipontî'pî. Sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon Paapa pemonkonoyamî' pîrai'pî tîiko'mansenon apatakon ya' pra, ka'ran pe awanîkon manni' pia. Manni'kan Ponto pata po awanîkon mannan pia, moropai Galácia pata po awanîkon mannan pia, Capadócia pata po awanîkon mannan pia, Ásia pata po awanîkon mannan pia, moropai Bitínia pata po awanîkon mannan pia imenukauya sîrîrî.

² Amîrî'nîkon wanî Paapa, Uyunkon nîmenka'san pe, î' kupî tîuya pî' teesenumenka yawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannî wenai, ipemonkono pe pu'kuru, morî pe awanîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu yawîrî aako'mamîkonpa amo'ka'pîiya'nîkon, mîikîrî mînî ini'kamo'pî wenai, imakui'pî yapai imo'kasa' pe awanîkonpa.

Uyonpayamî', inî' panpî' morî pe tîwe'to' tîrî Paa-paya yu'se wai epe'mîra, moropai tîwanmîra e'nîto' tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Pedroya To' Yenpenatanîpî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Nîmî'nen Pe E'nî

³ Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurîpai'nîkon, kure'ne uurî'nîkon i'noko'masai'ya wenai. Isa'manta'san kore'tapai Jesus Cristo pîmî'sa'ka tîuya yai „tîisa'mantato' ke ine'ma'pî yapisî'pîiya tîwakîri pe.» Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenpo emapu'tî'pîiya tînmuku pe e'nîto'pe. Tarîpai innape tîpemonkonoyamî' pia Paapa nîtîrî yapisî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen iwinîpainon yapisî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî. ⁴ Amîrî'nîkon ton pe mîrîrî koneka ko'mannîpîiya ka' po. Î' pensa tîtîpansen pe pra, î' pensa aama'ta ton pe pra, moropai î' pensa aataretî'ka neporî ton pe pra man miarî. ⁵ Moropai sîrîrî non po awanîkon tanne, amîrî'nîkon ko'mannîpîiya nîrî tîmeruntîri yai. Tamî'nawîron ataretî'ka pîkîrî aako'mannîpîiya'nîkon, tîîpia aako'mamîkonpa, innape ikupîya'nîkon wenai. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma morî pe inkoneka'pî wani, tamî'nawîrî awe'to' yawîrî.

⁶ Mîrîrî pî' taatausinpai pu'kuru awanîkon e'pai awanî teuren, e'taruma'tînto' iipî tanne. Yairî ma're awanîkon tiaron pensa, maasa pra tu'kan e'taruma'tînto' si'ta'non iipî amîrî'nîkon taruma'tînen ton. ⁷ Mîrîrî tu'kan e'taruma'tînto' iipî, yairî innape ikupîya'nîkon epu'to'pe. Maasa era'matî. Ouro yeka'ma to'ya apo' ya' teken ouro pe awanî epu'tîkonpa. Aaramî pra

awanî ya, innape ouro pe awanî epu'tî to'ya. Mîrîrî warantî innape ikupî pî' aako'mamîkon awe'taruma'tîkon ye'ka pe. Mîrîrî amîrî'nîkonya innape iku'to' wanî ouro tîwe'tî'kasen yentai tîwe'tî'kasen pe pra awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ayonpaiya'nîkon awe'taruma'tîto'kon ke innape ikupî pî' aako'mamîkonpa. Moropai amîrî'nîkonya e'taruma'tînto' yapîtanî'sa' tîpo, Paapaya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: —Morî pe pu'kuru man —taiya Jesus Cristo ii'to' weiyu eseposa' yai. Mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma emapu'tîiya î' kai'ma morî pe, ipîkku pe akupî'pîiya'nîkon. ⁸ Mîîkîrî Paapa era'manen pe pra awanîkon, tîise yapurî ko'mannîpî amîrî'nîkonya. Maasa era'maya'nîkon ye'ka pe pra, innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon ye'nen, aatausinpakon ko'mannîpî mararî pra. O'non ye'ka pe ekaremekî yentai aatausinpato'kon wanî. ⁹ Maasa pra morî pe e'to' yawîrî amîrî'nîkon koneka yaretî'kaiya kupî sîrîrî, tîwarantî awanîkonpa. Moropai apata'se'kon tîrîiya kupî sîrîrî tîîpia aako'mamîkonpa. Tamî'nawîrî mîrîrî kupîiya innape Cristo kupî'pîiya'nîkon wenai.

10-11 Mîrîrî e'pîika'tînto' anepu'pai penaronkon profetayamî' nurî'tî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen kure'ne yuwa'pî to'ya. Inkamoroya ta'pî: —Î' ye'ka see mîrîrî Paapa nîtîrî e'pîika'tînto'? Î' pensa yari-maiya kupî sîrîrî? Mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî to'ya pena, tîise morî pe epu'tîi'ma pra. Tîise Morî Yekaton Wannîya ekaremekî'pî to' pî', î' pensa mîrîrî e'kupî. —Maasa awe'kupî Cristo e'taruma'tî e'pai awanî. Moropai mîrîrî tîpo teey-atonon yentai eenasa' yai, ipîkku pe ikupî Paa-

paya —ta'pîiya. ¹² Inkamoro penaronkon tîmaimu ekareme'nenan pî' sîrîrî aneta'pîkon ekaremekî'pî Paapaya pena. Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon ton pe awe'kupî pepîn, tîise manni'kan maaronkon ton pe awe'kupî pe man —ta'pîiya to' pî'. Mîrîrî ye'nen manni'kan itekare ekareme'nenanya ekareme'sa' sîrîrî apî'nîkon tarîpai. Inkamoroya ekaremekî'pî apî'nîkon ka' poinon, Morî Yekaton Wannî, Paapa narima'pî meruntîri yai. Sîrîrî e'pîika'tînto' yekare wanî morî pe pu'kuru, mîrîrî anepu'pai nîrî in-serîyamî' wanî.

Paapaya Uyannokon Imakui'pî Ton Pra E'nîto'pe

¹³ Mîrîrî epu'tîya'nîkon ye'nen, aka, tîwarî e'tî, aawarîrî'nîkon etî'nîmatî, ayeserukon epu'nenan pe. Moropai tamî'nawîrî morî pe Paapaya akupîkon nîmîkî pî' aako'mamîkon, î' pensa Cristo iipî weiyu yaino ton pe. ¹⁴ Paapa munkî pe awanîkon ye'nen, imaimu yawîrî ako'mantî. Pena imakui'pî yu'se awe'to'kon yawîrî aako'manpî'tî'pîkon, maasa pra î' kai'ma aako'mamîkon yu'se Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra awanî'pî. Tîise epu'tîya'nîkon tarîpai, mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî pra ako'mantî. Imakui'pî yu'se tîwe'se pra ako'mantî. ¹⁵ Morî pe e'tî, maasa pra morî pe pu'kuru Paapa wanî, imakui'pî ton pra. Mîkîrî rî amîrî'nîkon yannotîpon warantî e'tî. Imakui'pî winîpai atarimatî moropai tamî'nawîrî î' kupîya'nîkon kaisarî morî ku'tî. ¹⁶ Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
—Imakui'pî winîpai atarimatî,
imakui'pî winîpai atarimasa' pe uuko'mamî
warantî.

Morî pe e'tî, morî pe pu'kuru tîwe'sen pe uuko'mamî warantî *Lv 11,44,45; 19.2; 20.7* —taa Paapaya.

¹⁷ Eepîremakon ya, Paapa esa'nenan amîrî'nîkon ayunkon pe. Manni' Paapa wanî yairî, yairî pra tamî'nawîronkon ko'manto' wanî ekareme'nen pe, anî' tîmenkai pra. To' nîkupî'pî yako'menkaiya tiwin pî' to' kaisari. Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî, mîikîrî namatî aako'mamîkon pîkîrî. ¹⁸ Maasa pra pena aako'manpîtî'pîkon ayeserukon yarakkîrî, î' kai'ma penaronkon atamokonya ayenupa'pîkon yawîrî. Mîrîrî aako'manto'kon wanî'pî î' pe pra rî. Tîise epu'tîya'nîkon ye'masa'kon pe awanîkon mîrîrî ayeserukon winîpai, manni' epe'ke aataretî'kasen pepîn. Mîrîrî ke aye'masa'ya'nîkon, ouro ke moropai prata ke pra, taataretî'kasen ke pra. ¹⁹ Tîise amîrî'nîkon wanî ye'masa'kon pe moropai imo'kasa'kon pe morî pu'kuru Jesus Cristo mînî ke. Mîikîrî wanî carneiro, Paapa pia to' nîtîrî warantî tîwe'sen pe. Î' rî ima'tîkî ton pra tîwe'sen pe awanî, imakui'pî ton pra. ²⁰ Mîikîrî wanî pena Paapa nîmenka'pî pe sîrîrî non pona yarimapa, maasa sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî. Moropai mîikîrî yenpo'pîiya amen pata ataretî'ka rawîrî, amîrî'nîkon pîika'tînen ton pe. ²¹ Mîikîrî wenai amîrî'nîkonya Paapa yapurî. Innape ikupîya'nîkon manni' Cristo pîmî'sa'ka'tîpon, tamî'nawîron yentai ikupîtîpon. Mîrîrî warantî innape ikupîya'nîkon moropai î' tîrîuya ta'pî Paapaya yapîsîya'nîkon nîmîkî pî' aako'mamîkon.

²² Tarîpai amîrî'nîkon wanî yairon Paapa maimu yawîrî. Mîrîrî wenai imakui'pî ayeserukon

rumakasa'ya'nîkon. Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe pra ayonpakon, manni'kan innape Jesus ku'nenan, sa'namaya'nîkon kure'ne. Mîrîrî warantî awe'sa'namato'kon yuwatî inî' panpî', tamî'nawîrî ayewankon ke. ²³ Maasa pra mîikîrî Paapa î' pensa aasa'manta ton pepînya amîrî'nîkon esenpo emapu'tî'pî, tînmuku pe awanîkonpa. O'non ye'ka pe ikupî'pîiya? Ayunkon tîisa'mantassen wenai pra tîise innape imaimu kupîya'nîkon wenai, Paapaya ikupî'pî. Mîrîrî imaimu wanî ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîinen pe, aataretî'ka pepîn. ²⁴ Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî parî' keren po tîwe'sen warantî.

Moropai inkamoro esera'ma morî pe mîrîrî parî' yari'ku warantî.

Tîise tiwin wei parî' a'pi'ta moropai yari'ku e'soroka.

Mîrîrî warantî to' wanî, tîisa'mantatonkon pe.

²⁵ Tîise Uyepotorîkon maimu wanî

ipatîkarî tîiko'mansen pe,

Is 40.6-8

taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya eta'pîya'nîkon sîrîrî itekare Paapa maimu.

2

Yewanmîrîsa' Tî' Wanî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Tîinen Pe

¹ Mîrîrî imakui'pî ayaserukon winîpai amo'kasai'ya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon imakui'pî piapai epa'katî. Tamî'nawîron tiaronkon pî' imakui'pî esenumenkato' pia pai epa'katî,

yenku'titon piapai, seru'ye' pe e'nîto' yapai, uyewanmakon pe tiaron era'mato' piapai, moropai tiaronkon winîkîi imakui'pî eseurîmanto'. Mîrîrîkon piapai epa'katî. ² Moropai Paapa maimu yu'se e'tî kure'ne. Manni' more esenposen wanî tîsan manatî yu'se warantî e'tî. Mîrîrî warantî awanîkon ya, inî' panpî' Paapa epu'tîya'nîkon. Moropai mîrîrî wenai amîrî'nîkon pîika'tîiya tu'se tîwanî pîkîrî. ³ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Amîrî'nîkonya morî pe Paapa e'to' epu'tî tarîpai *Sl*
34.8

taiya. Mîrîrî ye'nen imaimu anetapainon pe e'tî.

⁴ Erepantî Uyepotorîkon pia, mîîkîrî to' newanma'pî, itu'se pra to' wanî'pî tîise Paapa pia imenkasa' pe awanî'pî, ipîkku pe awanî'pî. ⁵ Erepantî iipia, Paapaya amîrî'nîkon yenyaka'mato'pe, tîiko'manto'pe akore'ta'nîkon. Manni' tî' ke wîtî konekanen esenyaka'ma warantî eesenyaka'ma uurî'nîkon ke. Tîise Paapa nîkoneka esera'ma pepîn. Moropai tîmîrî ton pe teepîremasen pe akupîiya'nîkon, antîrîkon enepîkonpa Paapa pia. Mîrîrî antîrîkon wanî Paapa wakîri pe pu'kuru, maasa pra amîrî'nîkon ton pe Cristo nîkupî'pî kupî'pîya'nîkon innape. ⁶ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Uurî nîmenka'pî, tiwinan tî' wanî
 ipîkku pe pu'kuru, tiaronkon tî' yentai.

Mîrîrî tîrîuya Sião cidaderî po,
 unkoneka yapîtanî'nen pe.

Anî'ya mîîkîrî kupî ya innape,
 mîîkîrî eppepî pepîn tiwin kin,
 ipî' yairî ma're eena pepîn,

Is 28.16

taasai'ya mîrîrî. ⁷ Sîrîrî tî', innape ikupîya'nîkon manni' wanî morî pe pu'kuru, amîrî'nîkon pia. Tîise manni'kan innape iku'nenan pepîn pia, nari' pe awanî mîrîrî. Paapa maimu e'menukasa'ya taa: Manni' tî' wîtî konekanenan newanmîrî'pî, mîrîrî enasa' man ipîkku pe pu'kuru tiaronkon yentai. *Sl 118.22*

taasai'ya. ⁸ Moropai tiaron pata Paapa maimu e'menukasa'ya taasa': Sîrîrî tî' wanî ipona pemonkonyamî' e'pu'mato'pe moropai ipona atare'moto'pe, *Is 8.14* taasai'ya man. Inkamoro e'pu'ma maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Mîrîrî wenai to' newanmîrî'pî Cristoya to' taruma'tî'pî.

⁹ Tîise amîrî'nîkon wanî pepîn mîrîrî warantî. Amîrî'nîkon wanî imenka'san pe tiaronkon kore'tapai. Moropai tamî'nawîronkon esa' Paapa ton pe teepîremasen pe awanîkon. Mîikîrî pemonkono pe awanîkon, Paapa epu'nen pe. Tîmîrî ton pe inmo'ka'san pe awanîkon. Amîrî'nîkon menka'pîiya tînkupî morîkon ekareme'nen pe. Mîikîrîya amîrî'nîkon pakkokon mo'ka'pî, ewaron ta awanîkon tanne, Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon tanne. Moropai amîrî'nîkon tîrî'pîiya morî ta, a'ka ta aako'mamîkonpa, morî pe Paapa wanî tepu'se. ¹⁰ Maasa pra pena amîrî'nîkon e'sa' pra man Paapa pemonkono pe. Tîise tarîpai amîrî'nîkon wanî ipemonkono pe pu'kuru. Pena Paapaya aai'noko'makon epu'tîya'nîkon pîn. Tîise aai'noko'mato'kon Paapaya epu'tîya'nîkon tarîpai.

Paapa Poitîrî Pe E'nî

11 Uyonpayamî', Paapa epu'nenan pepîn kore'ta aako'mamîkon, to' yonpa pe pra. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon esatîuya sîrîrî, inî'rî î' itu'se awe'to'kon yawîrî ikupîya'nîkon namai, maasa pra mîrîrîya ayekatonkon taruma'tî, aminke Paapa piapai aatarimakon emapu'tîya. 12 Tîise morî pe ako'mantî inkamoro Paapa epu'nenan pepîn kore'ta awanîkon ye'nen. Morî pe ayeserukon e'pai awanî era'mato'pe to'ya. Teuren apî'nîkon to' eseurîma imakui'pî pe amu'tunpakon to'ya. Tîise yairî ayeserukon era'ma tîuya'nîkon wenai to' esenumenka, moropai Paapa yapurî to'ya î' pensa aai'to' weiyu erepamî yai.

Ipîkkukon Maimu Yawîrî Ako'mantî

13 Uyonpayamî', Uyepotorîkon nîkupî'pî wenai tamî'nawîronkon ipîkku tîwe'sanon sîrîrî non ponkon maimu yawîrî e'tî. Manni' rei, tamî'nawîronkon esa', mîikîrî maimu yawîrî e'tî. 14 Moropai manni'kan mîikîrî nîmenka'san tiaronkon esa' pe to' e'to'pe, inkamoro maimu yawîrî e'tî. Maasa pra inkamoro wanî manni'kan imakui'pî kupîtîponkon taruma'tînen pe, moropai morî kupîtîponkon yapurînen pe inkamoro wanî. 15 Mîrîrî warantî morî kupîya'nîkon yu'se Paapa man. Maasa pra morî ayeserukon era'ma to'ya wenai, manni'kan Paapa epu'nenan pepîn, apî'nîkon imakui'pî pe teeseurîmakon atî'napamî. 16 Tarîpai imakui'pî unkupî'pîkon wenai tîwe'taruma'tîsanon pe e'nî pepîn maasa pra Cristoya umo'ka'pîkon iwinîpai. Mîiwîni tîise —Paapaya utaruma'tî pepîn tarîpai — kai'ma, itu'se e'nîto' yawîrî ko'mannî e'pai pra

man. Tîise Paapa poitîrî pe, imaimu yawîrî ako'mantî. ¹⁷ Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yapurîya'nîkon yuwatî. Moropai ayonpakon, innape Jesus ku'nenan sa'namatî. Moropai Paapa nama pî' ako'mantî. Moropai tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen namatî. Mîrîrî warantî ikupî pî' ako'mantî.

Cristo E'taruma'tî'pî Warantî

E'taruma'tîn E'pai Awanî

¹⁸ Tarîpai amîrî'nîkon to' poitîrîtonon apanamauya'nîkon sîrîrî. Inkamoro akaraiwarîkon maimu yawîrî e'tî moropai to' namatî. Manni' amîrî'nîkon konekanen morî pe, mîikîrî maimu yawîrî e'tî. Tîise mîikîrî neken pepîn tîise manni' tiaron imakui'pî pe amîrî'nîkon taruma'tînen mîikîrî maimu yawîrî nîrî e'tî. ¹⁹ Î' ku'sa'ya'nîkon wenai pra awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon ya morî pe awanî. Maasa pra mîrîrî warantî itu'se Paapa e'to'pe awanî epu'tîya'nîkon. Mîrîrî wenai mîikîrîya amîrî'nîkon koneka morî pe. ²⁰ Tîise tiaron pensa imakui'pî ku'sa'ya'nîkon ya, mîrîrî wenai awe'taruma'tîkon e'pai awanî. Moropai yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî teesewankono'mai pra, maasa pra iku'sa'ya'nîkon ye'nen. Moropai mîrîrî wenai anî'ya ayapurîkon pepîn. Tîise anî' e'taruma'tî ya, î' rî imakui'pî ku'sai'ya wenai pra, moropai mîrîrî yapîtanîpîya morî pe, teesewankono'mai pra, mîrîrî yapîtanî'sai'ya tîpo, Paapaya mîikîrî koneka morî pe. ²¹ Maasa pra mîrîrîto'pe, î' rî tîku'se wenai pra amoronkon epu'tîkonpa Paapaya amenka'pîkon. Maasa esenumenkati uurî'nîkon e'pîika'tîto'pe Cristo

e'taruma'tî'pî yeseru pî'. Imakui'pî tînkupî'pî wennai pra yapîtanîpî'pîiya amîrî'nîkonya tîwarantî yapîtanîpîkonpa. ²² Mîikîrî yeseru wani'pî see warantî:

Î' pensa mîikîrîya imakui'pî ku'sa' pra man tiwin kin.

Moropai î' pensa seru'ye' pe

mîikîrî eseurîmasa' pra man tiwin kin, *Is 53.9*

taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. ²³ Pena

iwinîkîi imakui'pî pe to' eseurîma yai î'

kai'ma imakui'pî pe to' maimu yu'sai'ya

pra man. Pena tîpa'tîpîtî to'ya yai taasai'ya

pra man to' pî': —Tarîpai ese'ma —kai'ma

eesenumenkasa' pra man. Tîise Paapa

yenya' eeturumaka'pî tamî'nawîrî to' nîkupî'pî

ye'ma Paapaya epu'tî'pîiya. Yairî ikupîiya

epu'tî'pîiya. ²⁴ Moropai mîikîrî Cristoya imakui'pî

unkupî'pîkon mo'ka'pî tîpona, pakî'nan pona

tîlsa'manta yai. Tamî'nawîrî imo'ka'pîiya inî'rî

ikupî'nîkon namai, isa'manta'pîya î' kupî pepîn

warantî e'nîto'pe imakui'pî winîkîi. Moropai

mîrîrî pata'pî ya', morî kupî pî' ko'mannîto'pe

umo'ka'pîiya'nîkon. Mîikîrî ya'so'kato' wennai

amîrî'nîkon e'pîika'tî'pî. ²⁵ Maasa pra pena

amîrî'nîkon wani'pî ataka'ma'san pe Paapa

piapai, tîko'mannî'nen piapai carneiro ataka'masa'

warantî. Tîise tarîpai awenna'posa'kon sîrîrî,

ayesa'kon pe tîwe'sen pia, manni' ayekatonkon

ko'mannî'nen pia.

3

Pedroya Tînyo Kenankon Panama

¹ Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon wîri'sanyamî tînyo kenankon panamauya. Anyokon maimu yawîrî e'tî. Yai pra Paapa epu'nen pe pra anyokon wanî, tîise ayeserukon wenai eesenumenka ya, Paapa maimu epu'tîiya, mîikîrîya innape ikupî. Tîise morî pe ayeserukon neken era'ma tîuya wenai, yarakkîrî Paapa maimu pî' eeseurîma yu'se awanî pepîn. ² Maasa pra inkamoroya ayeserukon era'ma morî pe, î' rî imakui'pî kupîya'nîkon pra awanîkon. Moropai innape Paapa namaya'nîkon era'ma to'ya. ³ Mîrîrî ye'nen morî pe, ema'non pe awanîkon tuwai pra e'tî. Moropai apu'paikon tîkinai, moropai ouro ke, epe'ke taatari'ku'tîi, aponkon morî pu'kuru teka'mai teekonekai pra e'tî. ⁴ Tîise morî pe awe'to'kon nîsi ayewankon ya'. Maasa pra mîrîrî î' pensa aataretî'katon pepîn. Mîrîrî ye'nen eranmîra moropai tîwanmîra awanîkon yuwatî. Mîrîrî warantî ayeserukon wanî wenai kure'ne tîwakîri pe Paapaya akupîkon. ⁵ Maasa pra pena penaronkon wîri'sanyamî' Paapa yapurînenan nurî'tî ekonekapî'tî'pî eranmîra tîwanîkonpa moropai tîwanmîra tîwanîkonpa. Mîrîrî ye'nen inkamoro e'pî'tî'pî tînyokon maimu yawîrî, ⁶ pena Sara nurî'tî e'pî'tî'pî mîrîrî warantî. Tînyo Abraão nurî'tî maimu yawîrî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen esa'pî'tî'pîiya tepotorî pe, inama tîuya ye'nen. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya anyokon yarakkîrî, moriya mîikîrî Sara payanî'san pe awanîkon. Iwarantî awanîkon morî ayeserukon wanî ya, moropai innape ikupîya'nîkon wenai, teesewankono'mai pra aako'mamîkon.

Tîno'pî Kenankon Panamaiya

7 Tarîpai amîrî'nîkon warayo'kon tîno'pî kenankon panamauya sîrîrî, ano'pîkon yarakkîrî aako'manto'kon pî'. Epu'tîya'nîkon e'pai man inkamoro wanî a'tu'mîra panpî', amîrî'nîkon warantî pra. Mîrîrî ye'nen morî pe ano'pîkon ko'mannîpîya'nîkon e'pai man. Maasa pra tarakkîrî ipatîkarî aako'manto'kon tîrî Paapaya sa'nîrî, amîrî pia, ano'pî pia, itu'se tîwanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ano'pîkon yapurî ye'ka pe, morî pe mîikîrî ko'mannî'tî, î' pensa eepîremakon yai awe'manenpakon namai.

Morî Kupî Wenai Umoronkon Epu'tî

8 Sîrîrî eseurîmato' yaretî'kauya sîrîrî. Tauya apî'nîkon tamî'nawîrî si'ma eesenumenkato'kon e'pai awanî tiwin. Moropai ayonpakon wanî ya, tîmoron epu'nen mîikîrî kaisarî amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî. Moropai ayonpakon yarakkîrî tîwe'sa'namai e'tî. Moropai a'noko'pîkon pe esera'matî. Moropai tiaronkon yentai tîwe'ku'se pra e'tî. 9 Mîrîrî ye'nen anî'ya imakui'pî kupî ya awinîkî'nîkon, mîikîrî winîkî imakui'pî tîku'se pra e'tî. Apî'nîkon teeseurîmasen wanî ya, iwinîkî imakui'pî teeseurîmai pra e'tî. Tîise imakui'pî pe awinîkî'nîkon eseurîma'pî maimu miakanmatî morî ke. Maasa pra Paapaya ayanno'pîkon arepakonpa morî ke. 10 Innape awanî epu'tî'nîkon, maasa pra mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' ye'nen. See warantî taasai'ya:

Anî' wanî ya, morî pe tîiko'manto' yu'se taatausin-
pai,
mîikîrîya morî pe teeseurîma yuwa e'pai awanî,

imakui'pî pe eeseurîma namai.
Moropai mîkîrî eseurîma e'pai pra awanî
seru'ye' pe, tiaronkon yenku'tî pî'.

¹¹ Mîrîrî ye'ka imakui'pî winîpai
eepe e'pai awanî.

Tîîse morî î' yu'se Paapa wanî neken
kupîiya e'pai awanî.

Tîîwanmîra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.

Moropai teesiyu'pî'se pra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.

¹² Maasa pra inkamoro ye'ka yaironkon
koneka pî' Uyepotorîkon ko'mamî

tîwîrî wei kaisarî,
moropai tîwîrî to' epîremato'
eta pî' aako'mamî.

Tîîse Uyepotorîkon ekore'masa' ko'mamî
imakui'pî ku'nenan winîkî,

Sl 34.12-16

taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya man.

¹³ Morî anku'pai awanîkon wenai, awinîkî'nîkon
anî'ya imakui'pî kupî e'painon? Anî'ya ikupî pepîn
tiwin kin. ¹⁴ Mîîwîni pra awanî ya, kure'ne

taatausinpai e'pai awanîkon morî ayeserukon we-
nai awe'taruma'tîkon tanne. Maasa pra Paapaya
arepakon morî ke.

Mîrîrî ye'nen atausinpatî,
ataruma'tînenkon pî' eranne' pe pra e'tî,
teesi'nî'se pra e'tî.

Is 8.12

¹⁵ Tîîse Cristo nama pî' ako'mantî ayewankon
ya', moropai itenya' eeturumakatî tîwîrî
ayepotorîkon pe awe'to'pe. Moropai tîwîrî tepu'se
ako'mantî, î' kai'ma Paapa winîpai morî yapisî
pî' nîmîkîya'nîkon anepu'pai pemonkon e'to'

ekaremekîkonpa. ¹⁶ Mîrîrî ye'nen sîrîrî ku'tî morî pe, tiaronkon yentai awe'kupîkon ye'ka pe pra. Morî pe eeseurîmakon eesewankono'mato'kon epu'tiyakon namai ayewankon ya'. Mîrîrî warantî apî'nîkon teeseurîmasen wanî ya, mîîkîrî eppepî, maasa pra ayeserukon era'ma tîuya'nîkon wenai, morî pe ayeserukon wanî Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen. ¹⁷ Mîrîrî morî kupîya'nîkon wenai awe'taruma'tîkon ya, morî pe panpî' awanî. Imakui'pî ku'sa'ya'nîkon wenai awe'taruma'tîto'kon yentai awanî, awe'taruma'tîkon yu'se Paapa wanî ya. ¹⁸ Maasa pra mîrîrî warantî Cristo e'taruma'tî'pî tîîsa'manta yai amîrî'nîkon ton pe. Aasa'manta'pî tiwin ite'ka tamî'nawîronkon ton pe imakui'pî to' nîkupî'pî wenai. Maasa era'matî. Mîîkîrî morî teken ku'nen sa'manta'pî uurî'nîkon, yairî pra tîwe'sanon, imakui'pî ku'nenan ton pe. Aasa'manta'pî uurî'nîkon yarîpa kai'ma Paapa pia. Mîîkîrî wî'pî to'ya tarî, pemonkon pe awanî tanne, tîîse aasa'mantasa' tîpo Paapaya amenan pe itekaton ko'manto'pe ikupî'pî. ¹⁹ Moropai mîîkîrî wî'tî'pî itekare ekareme'se itekaton'o'pî pe si'ma. Manni'kan pemonkonyamî' e'tî'ka'san yekaton'o'pî pî' ekaremekî'pîiya. ²⁰ Manni'kan inkamoro e'tî'ka'san yekaton'o'san pena innape Paapa maimu yawîrî esi'san pepîn teuren, Paapaya to' nîmîkî'pî innape tîkupî to'ya pena tîkanau ton koneka pî', Noé nurî'tî ko'mamî yai. Tîîse innape ikupî to'ya pîn. Tu'kankon pepîn pemonkonyamî'ya eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkonya neken innape ikupî'pî. Moropai inkamoro e'pîika'tî'pî kure'nan tuna

winîpai. ²¹ Mîrîrî tuna wanî esenpatakonanto' pî' teeseurîmasen pe. Sîrîrî esenpatakonato' wanî pepîn nura upi'pîkon pî' tîwe'sen ronato'pe, tîise imakui'pî uyeserurî'pîkon rumakato'pe awanî. Tîwanmîra imakui'pî unkupî'pîkon ku'sa' Paapaya epu'tî'nîkon, Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pîiya wenai. ²² Mîikîrî yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona. Moropai eereutasa' wanî Paapa meruntîri winî. Mîikîrî wanî tamî'nawîronkon inserîyamî' esa' pe ipîkku pe tîwe'sanon moropai meruntî ke tîwe'sanon esa' pe aako'mamî ka' po.

4

Uyeserukon Etinyaka'masa' Morî Pe

¹ Mîrîrî ye'nen Cristoya tîmoron epu'tî'pî tarî pemonkon pe tîwanî yai. Mîrîrî warantî amoronkon epu'tîkonpa apîtatî, Cristoya tîmoron epu'tî'pî warantî. Maasa pra anî'ya tîmoron epu'sa' ya, mîikîrî wanî pepîn imakui'pî anku'pai, itentai imakui'pî wanî pepîn inî'rî. ² Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata pai aako'mamî tarî itu'se Paapa e'to' yawîrî, itu'se tîwe'to' yawîrî pra. ³ Maasa pra pena kure'ne aako'manpî'tî'pîkon î' pe pra rî imakui'pî kupî pî', manni'kan Paapa epu'nenan pepînya ikupî ko'mannîpî warantî. Mîrîrî yai aako'mamî'pîkon se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî, itu'se apunkon e'to' kupî pî'. Kure'ne awukukon mai' enîrî pî' awanî'pîkon, eesiyu'pî'tîkon pî' aako'mamî'pîkon, moropai eetîmîkon pî' aako'mamî'pîkon. Moropai nura pî' aako'mamî'pîkon, mia' ke ikonekasa' yapurî ye'ka pe. ⁴ Tarîpai manni'kan Paapa epu'nenan pepîn wanî kure'ne teesenumenkai

apî'nîkon. Moropai inkamoro eseurîma apî'nîkon imakui'pî pe, maasa pra inî' tînkupîkon kupîya'nîkon pra awanîkon wenai. ⁵ Tîise maasa inkamoroya tînkupî'pîkon ekaremekî kupî sîrîrî Paapa pî', tamî'nawîronkon enenankonya moropai isa'manta'sanya ekaremekî. Moropai inkamoro yenumîiya kupî sîrîrî to' nîkupî'pîkon wenai. ⁶ Mîrîrî ye'nen sîrîrî Cristo yekare esekaremekî'pî. Tamî'nawîronkonya eta'pî. Isa'manta'sanya nîrî eta'pî. Inkamoro sa'manta'pî, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sa'manta warantî, imakui'pî tînkupî'pîkon wenai. Mîiwîni tîise to' yekaton ko'mamî enen ipatîkarî, manni' Paapa ipatîkarî tîiko'mansen warantî, innape iku'sa' to'ya ya.»

⁷ Tîise tamî'nawîron ataretî'kato' man aminke pra. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon e'pai man morî pe ayeserukon tepu'se, teetî'nînmai, eepîremakonpa.

⁸ Tamî'nawîron î' yentai tiaronkon yarakkîrî awe'sa'namakon e'pai awanî. Maasa pra anî' sa'naman ya, uwinîkî'nîkon imakui'pî inkupî'pî kupî uuwanmîra'nîkon. ⁹ Moropai tiaronkon teerepansenon yapi'nen pe e'tî awakîrikon pe, teekore'mai pra.

¹⁰ Moropai morî pe eesenyaka'mato'kon pe aapia'nîkon tiwin pî' si'ma, Paapa nîrumaka'pî yapurîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî yapurî wenai morî pe awanî, tiaronkon pîika'tîya'nîkon, itu'se Paapa e'to' yawîrî. ¹¹ Anî' wanî ya itekare ekareme'nen pe mîikîrîya ekaremekî e'pai awanî, morî pe Paapaya tîmaimu pu'kuru ekaremekî warantî. Moropai anî' wanî ya tiaronkon pîika'tî pî' tîwe'sen pe, mîikîrîya to' pîika'tî e'pai awanî, tîmeruntîri Paapa nîtîrî'pî ke. Mîrîrî ku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai, Paapa yapurîto'pe

tiaronkonya Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Manni' Paapa morî pu'kuru tîwe'to' pî' yapurî tamî'nawîronkon e'pai awanî. Moropai imeruntîri pu'kuru, ikî'pî ton pîn pî' yapurî e'pai man. Mîrîrî warantî e'pai man.

Innape Jesus Kupî Wenai E'taruma'tîn

¹² Uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru, tauya sîrîrî apî'nîkon. Kure'ne yairî ma're teesenumenkai pra e'tî awinîkî'nîkon tui'sen pî', î' kai'ma amoronkon epu'tîya'nîkon manni' pî'. Mîrîrî wanî pepîn anepu'tîkon pe pra tîise epu'nenan amîrî'nîkon. ¹³ Tîise tenyaka ya taatausinpai e'tî awe'taruma'tîto'kon pî'. Maasa pra Cristo e'taruma'tî'pî warantî awe'taruma'tîkon mîrîrî. Mîrîrî ye'nen î' pensa aaipî yai, kure'ne aatausinpakon, morî pe, meruntî ke awanî era'maya'nîkon pî'. ¹⁴ Amîrî'nîkon wanî taatausinpai teuren, amu'tunpasa'kon tanne, Cristo yapurînen pe awanîkon wenai. Maasa pra mîrîrî wenai epu'tîya'nîkon morî pu'kuru Paapa winîpainon Yekaton Wannî ko'mamî aapia'nîkon. ¹⁵ Awe'taruma'tîkon ya, „awe'taruma'tîkon e'pai awanî Cristo yapurîya'nîkon wenai„. Tiaronkon wîisa'ya'nîkon wenai pra, moropai ama' pe awe'sa'kon wenai pra, moropai î' rî imakui'pî ku'sa'ya'nîkon wenai pra, moropai tiaronkon ko'manto' pî' eeseurîmakon wenai pra. ¹⁶ Tîise amîrî'nîkon e'taruma'tî ya, innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Mîrîrî pî' tîweppe'se pra e'tî. Tîise kure'ne Paapa yapurîtî, maasa pra ayesatîkon to'ya ye'nen, Cristo piawon pe tîwe'sanon taa to'ya pî'. Teesewankono'mai pra e'tî. ¹⁷ Maasa pra

î' kai'ma tiwin pî' si'ma unkupî'pîkon era'mato' weiyu erepamî kupî sîrîrî. E'mai' pe manni'kan Paapa yapurînenanya tînkupî'pîkon era'ma kupî sîrîrî. Mîrîrî e'kupî ya uurî'nîkon yarakkîrî, itentai awe'kupî sîrîrî manni'kan Paapa maimu ku'nenan pepîn yarakkîrî. «To' e'pîika'tî pepîn tiwin kin.»

¹⁸ Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Sa'me awanî morîkon yentai imakui'pî ena namai, to' e'taruma'tî tîrî Paapaya ya,

î' kai'ma inî' panpî' Paapa maimu yawîronkon pepîn

e'taruma'tî e'pai awanî?

Moropai imakui'pî ku'nenan

e'taruma'tî e'pai awanî nîrî, kure'ne *Pv 11.31*

taasa' Paapa maimuya man.

¹⁹ Mîrîrî ye'nen manni'kan tîmoronkon epu'nenan maasa pra itu'se Paapa wanî wenai, morî kupî to'ya wenai, inkamoro eturumaka e'pai awanî Paapa tîkupîtîponkon pia, manni' î' ta'pî tîuya yawîrî ku'nen tîwîrî. Mîîkîrî pia to' eturumaka e'pai awanî. Moropai morî kupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî tîrumakai pra.

5

Paapa Pemonkonoyamî' Wanî

Carneiroyamî' Itekînnan Warantî

¹ Tarîpai manni'kan soosi esa' pe tîwe'sanon panamauya sîrîrî. Maasa pra uurî nîrî wanî mîrîrî warantî soosi esa' pe. Uurîya Cristoya tîmoron epu'tî era'ma'pî itaruma'tî to'ya yai. Moropai î' pensa aaipî yai, tamî'nawîronkonya

era'ma, î' kai'ma ipîkku pe yapurî Paapaya. Uurî nîrî yapurîya pe man apokonpe. ² Mîrîrî ye'nen morî pe aapia'nîkon Paapa nîtirî'san ipemonkonoyamî' ko'mannî'tî, manni' carneiroyamî' ko'mannî'nenya tekînon ko'mannîpî warantî. Mîrîrî ku'tî morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî kî'ku'tî eekore'makon kore'ta pairî. Moropai mîrîrî pî' kîsenyaka'matî tîniru yu'se awanîkon pî' pra tîise to' pî' esenyaka'matî kure'ne to' anpîika'tîpai awanîkon ye'nen. ³ Inkamoro aapia'nîkon Paapa nîrumaka'san yentai tîwe'se pra eeseniyaka'matî. Tîise morî ayeserukon era'ma to'ya wenai, awarantî'nîkon e'pai to' e'to'pe, inkamoro ko'mannî'tî. ⁴ Mîrîrî warantî î' pensa kure'nan tiaronkon yentainon uyesa'kon iipî yai, mîikîrî nîtirî morî pu'kuru yapisiya'nîkon kupî sîrîrî î' pensa aataretî'ka ton pe pra. Aako'mamî tîwirî morî pe ipatîkarî.

⁵ Tarîpai amîrî'nîkon maaron panpî' panamauya sîrîrî. Ayentai'nîkon tîwe'sanon a'yeke'tonon panpî' ku'tî ayesa'kon pe, inkamoro maimu yawîrî iku'tî. Moropai mîi pe pra e'tî, tiaronkon yentai tîwe'ku'se pra. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Mîi pe tîwe'sanon wanî Paapa yeyaton pe.

Tîise manni'kan mîi'pankon pepîn pîika'tî Paapaya

Pv 3.34

taasa' man. ⁶ Mîrîrî ye'nen mîi pe tîwe'se pra e'tî, ayepotorîkon pe Paapa ku'tî, imaimu yawîrî aako'mamîkonpa moropai ipîkku pe amîrî'nîkon yapurîto'peiya, î' pensa tînku'ne'tî'pî weiyu yai. ⁷ Moropai tamî'nawîrî kure'ne eesenumenkato'kon mîrîrî rumakatî Paapa

yenya', maasa pra mîikîriya neken tamî'nawîrî ikoneka amîrî'nîkon ton pe.

⁸ Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî moropai teetî'nînse e'tî, ayeserukon tepu'se. Maasa pra ayeyatonkon Makui moro man akanaimî'tîkon pî', manni' kaikusiya tîkamo kanaimî'tî warantî. Akanaimî'tîiya'nîkon ayapisîkonpa. ⁹ Tîise meruntî ke e'tî. Innape Paapa kupî pî' ako'mantî, î' pensa Makui erepamî yai itentai awanîkonpa. Maasa pra tiwinsaronkon pepîn amîrî'nîkon, pata kaisarî ayonpakon innape Jesus ku'nenan e'taruma'tî ko'mannîpî awarantî'nîkon.

¹⁰ Tîise amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî mararî. Moropai mîrîrî tîpo morî pe Paapaya akonekakon. Ameruntîrikon tîriya meruntî ke awanîkonpa, innape tîkupî pî' aako'mamîkonpa. Manni' Paapa kure'ne morî pe tîwe'to' tînen moropai amîrî'nîkon yannotîponya ipatîkarî morî ya' aako'mamîkonpa, Jesus Cristo piawon pe awanîkon ye'nen. ¹¹ Mîikîrî Paapa meruntî pu'kuru, ipatîkaron tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen yapurîpai'nîkon man. Mîrîrî warantî e'pai awanî.

¹² Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî Silasya upîika'tî tanne. Maasa pra mîikîrî uyonpa wanî yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Sîrîrî kaareta ke, anausipapai wanî sîrîrî. Tauya sîrîrî, innape uurî'nîkon pîika'tî Paapaya, morî pe tîwe'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape iku'tî, apîika'tîiya nîmîkî pî' ako'mantî.

¹³ Moropai innape Jesus ku'nenan Paapa nîmenka'san “Babilônia” ponkonya tîmaimukon yarima sîrîrî. Moropai uyonpa, Marcosya tîmaimu

yarima nîrî. ¹⁴ Mîrîrî ye'nen tauya tiaronkon ayonpakon yarakkîrî se' yenya pi' taatapi'se e'tî.

Mîrîrî warantî tamî'nawîrî manni'kan Cristo pe-monkono pe tîwe'sanon pia tîwanmîn wanî yu'se wai.

**Amenan pe paapaya uyetato'kon
New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032